

19586

Nadere wijziging van de Algemene Ouderdomswet en enige andere sociale verzekeringswetten (instelling van een uniforme liquiditeitsregeling voor de centrale sociale verzekeringsfondsen alsmede invoering van een overheidsgarantie voor de gerechtigden in alle sociale verzekeringswetten)

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 13 november 1987

1. Inleiding

Met veel belangstelling hebben wij kennis genomen van de inhoud van het voorlopig verslag bij het voorliggende wetsvoorstel.

De leden van de C.D.A.-fractie onderschrijven de opvatting van de grote meerderheid van de Tweede Kamer dat met de afhandeling van het wetsvoorstel niet moet worden gewacht op het wetsvoorstel inzake de uitvoeringsorganisatie van de sociale zekerheid en op de uitvoering van de in het regeerakkoord aangekondigde overdracht van de werknemersverzekeringen.

De leden van de fractie van de V.V.D. hebben enkele beschouwingen gewijd aan aspecten rond de premiestelling door sociale verzekeringsfondsen, alsmede aan enkele andere aspecten die samenhang vertonen met het onderhavige wetsvoorstel.

2. Relatie met de premievaststelling en het toekomstige wetsvoorstel op de uitvoeringsorganisatie sociale zekerheid

De leden van de C.D.A.-fractie refereren aan de opvattingen van de Stichting van de Arbeid dd. 10 juli 1987, inzake vergroting van de verantwoordelijkheid voor sociale partners in het kader van de Ziektewet. Deze leden constateren dat in de voorstellen van de Stichting van de Arbeid geen melding wordt gemaakt van een wijziging van artikel 51 van de Ziektewet.

Zoals de leden van de C.D.A.-fractie terecht opmerken, heeft de Stichting van de Arbeid in genoemde brief zijn opvatting gegeven over mogelijkheden voor vergroting van de verantwoordelijkheid van sociale partners ter zake van de Ziektewet. Een en ander is uitgemond in een aantal concrete voorstellen.

In deze concrete voorstellen is een wijziging van artikel 51 Ziektewet niet opgenomen.

Inmiddels heeft de eerste ondertekenaar van het onderhavige wetsvoorstel de Stichting van de Arbeid een antwoord gestuurd. In deze reactie wordt nader ingegaan op de door de Stichting gedane concrete voorstellen.

Tevens is aangegeven dat er naast de door de Stichting gedane voorstellen nog andere goedkeurings- en regelgevingsbevoegdheden zijn op grond van de Ziektewet. Nader zal nog moeten worden bezien in hoeverre ten aanzien van deze bevoegdheden en andere elementen van de Ziektewet een herschikking wenselijk en mogelijk is. In dit kader is een nadere beschouwing van artikel 51 van de Ziektewet geenszins uitgesloten. Tot zolang wordt vanuit het oogpunt van harmonisatie van regelgeving een aanpassing van de ZW conform de andere werknemersverzekeringen en de volksverzekeringen noodzakelijk geacht.

Overigens is de eerste ondertekenaar van het onderhavige wetsvoorstel voornemens zo spoedig mogelijk na zijn overleg met de Stichting van de Arbeid de Tweede Kamer nader te informeren over zijn opvattingen over met name een meer principiële benadering met betrekking tot een herschikking van bevoegdheden tussen overheid en sociale partners.

De leden van de C.D.A.-fractie merken voorts op dat in de memorie van toelichting op enkele plaatsen gesproken wordt over een premiehoogte die vastgesteld moet worden op kostendekkend niveau en dat daar zicht op moet komen «binnen afzienbare tijd». Deze leden hadden de indruk dat in het verleden, gelet op inkomenspolitieke overwegingen wat veel van gegeven premie-adviezen is afgeweken. Deze leden merken in dit verband op dat sociale partners de premie-adviezen vaststellen op basis van de verwachte kosten en rekening houden met de gewenste reserves. Tegen deze achtergrond stellen de leden van de C.D.A.-fractie het op prijs te vernemen op welke wijze het toekomstige premiebeleid van de bewindslieden daarop aan zal sluiten.

Uit de opmerkingen van de leden van de C.D.A.-fractie spreekt enigszins de suggestie als zou in alle gevallen waarin het kabinet in het verleden premies heeft vastgesteld, die afweken van de premie-adviezen, sprake zijn van afwijkende premiestelling op inkomenspolitieke gronden. Wij willen niet verhelen dat inkomenspolitieke overwegingen en factoren betreffende de lastenverdeling tussen werkgevers en werknemers mede een rol hebben gespeeld. Een verantwoorde financiële positie van de fondsen is daarbij echter nimmer uit het oog verloren. Een voorname reden van afwijkende premiestelling is echter ook gelegen in gewijzigde omstandigheden dan die, welke ten tijde van de premie-advisering door fondsbesturen een rol speelden. In dit verband zij erop gewezen dat de meeste fondsbesturen bij hun premie-advisering plegen uit te gaan van de ontwikkelingen bij ongewijzigd beleid.

Ongewijzigd beleid betekent dat dat er geen rekening wordt gehouden met kabinetsvoornemens, zolang deze niet de instemming hebben gekregen van het Parlement. Daar vele beleidsvoornemens van invloed zijn op de uitkeringslasten alsmede de reservevorming van sociale fondsen, zullen verschillen ontstaan tussen ramingen bij gewijzigd en bij ongewijzigd beleid. De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zal bij de uiteindelijke premievaststelling uitgaan van de geraamde ontwikkeling na verwerking van de beleidsvoornemens die door het parlement zijn geaccepteerd. Een tweede discrepantie ten opzichte van de premie-adviezen van sociale-fondsbesturen kan ontstaan doordat de macro-economische ontwikkeling die van invloed kan zijn op premievaststelling veranderingen kan ondergaan. Omdat de formele premievaststelling doorgaans plaatsvindt in november, kunnen ook als gevolg van gewijzigde macro-economische inzichten nog verschillen optreden.

Ook in het toekomstige premiebeleid zal van de verschillen zoals hiervoor aangegeven, niet geheel kunnen worden geabstraheerd. Daar komt nog bij dat thans grotendeels is overgegaan tot een vervroeging van de premie-advisering naar juni, waardoor de mogelijke discrepantie tussen premie-advisering en vaststelling nog kan toenemen. Daar staan evenwel organisatorische voordelen voor uitvoeringsorganen tegenover. Korthedshalve zij ter zake verwezen naar de opmerkingen in de nota naar aanleiding van het eindverslag bij de schriftelijke behandeling van het

onderhavige wetsvoorstel in de Tweede kamer (Tweede Kamer 1986–1987, 19 586, nr. 9).

Ook de leden van de V.V.D.-fractie plaatsen enkele opmerkingen over problematiek van de premiestelling. Deze leden betuigen instemming met het beginsel dat een goede afscheiding moet worden gerealiseerd tussen de verantwoordelijkheden van enerzijds het Rijk en anderzijds de sociale fondsen.

Deze leden menen echter tegelijkertijd te moeten constateren dat het feitelijke beleid niet meer op dit beginsel is gericht. Zij baseren deze mening op een artikel «het Binnenhof» van 15 september 1987 met betrekking tot de vermogenspositie van de fondsen, waarvoor de SVr het secretariaat voert.

Met name wijzen deze leden op het volgende citaat: «dat al meer dan zeven jaar de premie net niet voldoende is om de uitgaven te dekken, maar ook net niet genoeg is om de fondsen financieel te doen stranden». De leden van de V.V.D.-fractie vragen zich in dit verband af of er dezerzijds begrip voor bestaat dat de voorzitter van het AWf en de Arbeidsongeschiktheidsfondsen hierover «knorrig» is?

In aansluiting op datgene dat reeds in het voorgaande hierover is vermeld, willen wij nog het volgende opmerken. Het kabinet streeft er naar om binnen de marges die ontstaan door volgtijdelijke verschillen tussen premieadvisering en premievaststelling, zoveel mogelijk een evenwicht te vinden tussen een financieel verantwoord premiebeleid, de inkomensontwikkeling en de lastenverdeling tussen werkgevers en werknemers.

Met betrekking tot de omvang van de vermogens van sociale fondsen zij opgemerkt, dat deze moeten worden gezien in het licht van de functie van deze fondsen, i.c. het financieren van uitkeringen c.q. verstrekkingen. Daarin passen geen omvangrijke vermogens, die een meer dan noodzakelijke omvang hebben.

De leden van de V.V.D.-fractie vragen ons in verband met het voorgaande voorts om aan te geven wat «bij voortduring» betekent in de zinsnede: «financiering van dekkingstekorten die bij fondsen zouden ontstaan indien premies bij voortduring beneden kostendekkend niveau worden vastgesteld».

Met deze zinsnede wordt bedoeld dat de sociale verzekeringspremies – structureel gezien – op kostendekkend niveau moeten worden vastgesteld.

De leden van de fractie van de V.V.D. hebben voorts gevraagd of de eerste ondertekenaar van het onderhavige wetsvoorstel bereid is om in het kader van de toegezegde notitie «Totaalvisie met uitgangspunten» zijn opvattingen te geven over wie verantwoordelijk is voor de vaststelling van de premies.

Aan deze leden kan worden medegedeeld dat die bereidheid aanwezig is.

Het is overigens zo, de leden van de fractie van de V.V.D. hebben daar met instemming kennis van genomen, dat de eerste ondertekenaar van het onderhavige wetsvoorstel het voornemen heeft de kwestie van de premie-vaststelling te regelen in het kader van de herziening van de Organisatiewet Sociale Verzekering.

In de Tweede Kamer heeft de eerste ondertekenaar van dit wetsvoorstel de toezegging gedaan er naar te zullen streven een voorstel tot herziening van de Organisatiewet Sociale Verzekering in het eerste kwartaal 1988 voor advies naar de Sociale Verzekeringsraad te sturen.

De leden van de V.V.D.-fractie vragen voorts om een garantie dat een eventuele integratie van de GMD in het GAK of de FBV niet zal plaatsvinden vóór de herziening van de Organisatiewet Sociale Verzekering.

Uitgangspunt van beleid is thans, dat de reorganisatie van de «top» van de uitvoeringsorganisatie aan die van de «voet» voorafgaat. Een positiewijziging van de GMD vormt hierop geen uitzondering. Het is geenszins de bedoeling dat een dergelijke positiewijziging los wordt gezien van, dan wel vooruit zal lopen op, de reorganisatie van de «top» of van de «voet» van de uitvoeringsorganisaties.

De leden van de V.V.D.-fractie hebben kennis genomen van de mededeling, dat de overheidsgarantie in geval van betalingsonmacht van een ziektekostenverzekeraar jegens wie de leverancier van medische zorg in beginsel een vordering heeft, uitsluitend geldt als een medewerkersovereenkomst is afgesloten. Deze leden willen graag weten, of, indien deze contractverplichting zou komen te vervallen, dit gevolgen zal hebben voor verplichtingen, die de verzekeraars in het kader van de AWBZ hebben naar die leveranciers, zoals bijvoorbeeld verpleegthuizen.

Op grond van de Ziekenfondswet (ZFW), c.q. de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) zijn de ziekenfondsen, c.q. de ziekenfondsen, ziektekostenverzekeraars en uitvoerende organen in beginsel verplicht (medewerkers) overeenkomsten te sluiten met personen en (erkende) instellingen die één of meer in die wetten geregelde verstrekkingen kunnen verlenen (zie de artikelen 47 ZFW en 45 AWBZ).

Indien een persoon of instelling zorg verleent zonder dat daaraan een medewerkerscontract met een uitvoeringsorgaan ten grondslag ligt, komen de kosten daarvan, behoudens bijzondere toestemming van het uitvoeringsorgaan, niet ten laste van de ZFW, c.q. de AWBZ.

In het Nederlandse recht geldt het adagium dat overeenkomsten partijen tot wet strekken, dat wil zeggen dat zij moeten worden nagekomen. Voor zover verstrekkingen zijn verleend tijdens de duur van reeds bestaande contracten, zullen de kosten daarvan betaald moeten worden. Een eventuele opheffing van de contracteerverplichting heeft dus geen gevolgen voor verplichtingen die de verzekeraars in het kader van de AWBZ en ZFW hebben ten opzichte van de leveranciers uit hoofde van reeds afgesloten contracten. De opheffing van de contracteerverplichting houdt niet anders in dan dat de uitvoeringsorganen niet langer verplicht zullen zijn met alle daarvoor in aanmerking komende zorgverleners contracten af te sluiten.

De leden van de fractie van de V.V.D. vragen ten slotte een toelichting op de redactie van artikel 55 van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. In dit artikel is bedoeld weer te geven, dat de toestand waarin niet meer wordt betaald, zich zowel bij een ziekenfonds als bij een ziektekostenverzekeraar kan voordoen. Bij de eerstvolgende gelegenheid dat de AWBZ gewijzigd moet worden, stel ik voor de formulering zodanig aan te passen dat hiervoor genoemde bedoeling duidelijker daaruit blijkt.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L. de Graaf

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
D. J. D. Dees

De Minister van Financiën,
H. O. C. R. Ruding